

ՀՀ ԿԳՄՄՆ

**«ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ.ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ
ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ**

**ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

Թեմա՝

ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻ
ԿԱՄ ՆՐԱՆՑ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ՝
ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՄ

Ուսուցիչ՝ ԱՆՈՒՇԻԿ ԼԵՆԻ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

Ղեկավար՝ Կ. Օհանեսյան

Դպրոց՝ ՋԵՐՄՈՒԿԻ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

Վայք 2023

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Ներածություն -----	3
Ուսուցիչ-ծնող փոխադարձ համագործակցությունը-----	4
Հետազոտության նպատակն ու խնդիրները -----	5
Ծնողական ժողովների կարևորությունը սովորողների կրթության ու դաստիարակության համատեքստում -----	6
Հաղորդակցման բարելավում -----	10
Եզրակացություն -----	11
Օգտագործված գրականության ցանկ -----	12

Ն Ե Ր Ա Ծ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Երեխաների դաստիարակությունը պետք է սկսվի ծնողների դաստիարակությամբ: Ծնողներն են, որ պետք է դառնան մեր օգնականները, դաշնակիցները, մանկավարժական միասնական գործընթացի մասնակիցները, երեխաների դաստիարակության գործընկերները:

Վ.Ա Սուխոմլինսկի

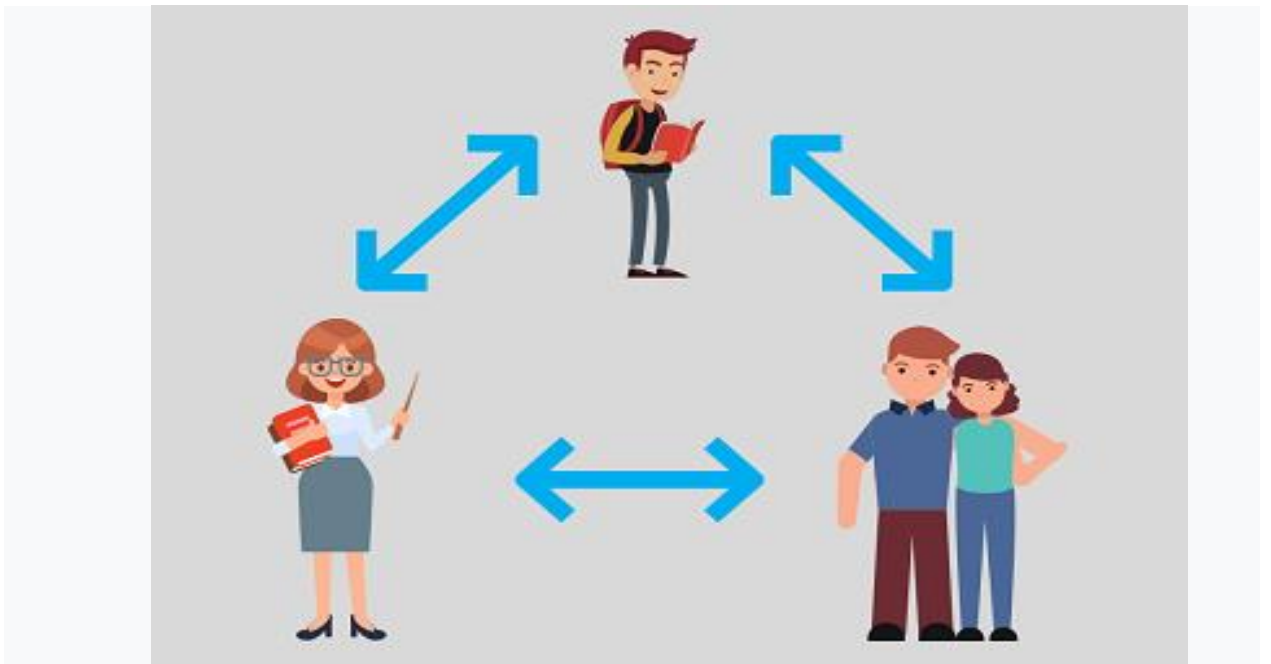
Ուսումնական հաստատության արդյունավետության և որակի բարձրացումն անհնար է առանց ուսուցիչների և ծնողների արդյունավետ համագործակցության: Ուսուցիչների և ծնողների փոխազդեցությունն ուղղված է միասնական կրթական տարածքի, միասնական սոցիալական միջավայրի ստեղծմանը, սովորողների հետաքրքրությունների և անձնական որակների զարգացմանը: Կարևոր է, որ ուսուցիչները և ծնողները դառնան հետաքրքրված մարդիկ, որոնց նպատակները կդառնան բնական, օրգանական և կարող են հիմք ծառայել հարաբերությունների ողջ համակարգի համար: Ուսուցիչների և ծնողների համար շատ կարևոր է լինել գործընկերներ և դաշնակիցներ կրթության և դաստիարակության գործում: Լավ է, երբ ուսումնական գործընթացում մարդիկ հասկանում են միմյանց, խոսում են նույն լեզվով, մտածում և գնում նույն ուղղությամբ: Ընտանիքն ու դպրոցը երկու յուրահատուկ երեւույթ են, որոնցից յուրաքանչյուրը աշակերտին տալիս է իր սոցիալական փորձը: Ուսուցիչները հասկանում են, որ առանց ընտանիքի հետ համաձայնության մանկավարժական ազդեցությունները կորցնում են իրենց ուժը: Միայն համատեղ ջանքերով մենք կարող ենք օպտիմալ պայմաններ ստեղծել սովորողի՝ մեծ կյանք լիարժեք մուտք գործելու համար: Իհարկե, գիտակցելով ընտանիքի առաջնահերթությունը հասարակության նկատմամբ, պետք է հասկանալ, որ դրա համար անհրաժեշտ են կայուն, վստահելի հարաբերություններ ընտանիքի և դպրոցի միջև:

Ժամանակակից գործածության մեջ մտած **«համագործակցություն»** և **«փոխգործակցություն»** բառերը վստահություն են ներշնչում երկու կողմերին: Համագործակցությունը հաղորդակցություն է «հավասարների վրա, որտեղ ոչ ոք իրավունք չունի նշելու, վերահսկելու կամ գնահատելու: Փոխազդեցության արդյունքը որոշակի հարաբերություններ են, որոնք կախված են մարդկանց փոխհարաբերություններից: Ավելին, եթե փոխգործակցությունն իրականացվում է երկու կողմերի բաց և թափանցիկության պայմաններում, դա ծառայում է իրական հարաբերությունների ցուցադրմանը:

Համագործակցությունը երկխոսություն է, որը մշտապես հարստացնում է բոլոր գործընկերներին, բոլոր մասնակիցներին: Երկխոսության արվեստին տիրապետելը անհրաժեշտ է երկու կողմերին էլ՝ ծնողներին և ուսուցիչներին, որոնք պետք է

փնտրեն շփման դրական ուղիներ և ձևեր: Համագործակցությունը փոխադարձ հարգանք է անհատների նկատմամբ, պատրաստակամություն՝ օգնելու նրանց հնարավորությունների ինքնաիրացմանը և օպտիմալ հավատ ապագայի նկատմամբ: Բայց համագործակցությունը չի կարող դիտվել միայն որպես համատեղ գործունեություն կամ լավ գործող փոխազդեցություններ: Համագործակցության ամբողջ իմաստը այն ուրախությունն է, որը տալիս է: Ուրախությունը և դրա ակնկալիքը պետք է ներթափանցեն ողջ կյանք և գործունեություն: Ուրախության ակնկալիքն է նրա առաջ շարժման աղբյուրը: Ոչ մի ակնկալիք - ոչ ստեղծագործ անհատականություն: Համագործակցության մանկավարժությունը 20-րդ դարի երկրորդ կեսի կենցաղային մանկավարժության ուղղություն է, որը ներկայացնում է հումանիզմի սկզբունքների վրա կրթության և վերապատրաստման մեթոդների և տեխնիկայի համակարգ և անձնական զարգացման ստեղծագործական մոտեցում: Այսօր շատ արդիական է կրթության խնդիրը դպրոցում և ընտանիքում: Ցավոք, ժամանակակից պայմաններում ընտանիքների մեծ մասը մտահոգված է տնտեսական, երբեմն նաև ֆիզիկական գոյատևման հրատապ խնդիրների լուծումով: Ավելացել է սոցիալական տենդենցը, երբ շատ ծնողներ հրաժարվում են երեխայի դաստիարակության և նրա անձնական զարգացման հարցերից:

Ծնողների համար շատ կարևոր է, որ ուսուցիչը իր հետ մեկ է, իր դաշնակիցը լինի: Ծնողները պետք է համոզվեն, որ իրենց երեխաները լավ են: Ծնողները ցանկանում են ուսուցչից ստանալ կոնկրետ օգնություն և հստակ ու ճշգրիտ առաջարկություններ:

Հետազոտության նպատակը

- Կապ ստեղծել դպրոցի և սովորողի ծնողի միջև :

-Ներգրավել ծնողին դպրոցական գործընթացին, համագործակցել ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպման ժամանակ, ներգրավել դասարանական, համադպրոցական, արտադասարանական միջոցառումներին:

-Բարենպաստ պայմաններ ստեղծել սովորողի լիարժեք սոցիալական զարգացման, դաստիարակության և կրթության համար:

-Ցույց տալ ծնող- ուսուցիչ արդյունավետ փոխգործակցության դրական ազդեցությունը սովորողի կրթության ու դաստիարակության գործընթացում:

Հետազոտական աշխատանքի խնդիրն է

- ուսումնասիրել և բացահայտել ուսուցչի և սովորողի ծնողի փոխադարձ համագործակցության ընթացքում առաջացող դժվարությունները,

- առաջարկել նոր լուծումներ, որովհետև հաճախ են ծնողները ստանձնում միայն դիտորդի դերը:

Շատ ճկուն ու հմուտ պետք է լինի մանկավարժը, որպեսզի կարողանա ծնողին դարձնել իր խորհրդատուն, համախոհը և գործընկերը: Ակնհայտ է, որ կրթադաստիարակչական գործընթացի իրականացման գլխավոր մասնակիցները դպրոցն ու ընտանիքն են: Վարքով ու հատկապես կարգապահությամբ է պայմանավորված սոցիալական միջավայրում իր տեղն ու դերը գտնելու, վերջիններս արդյունավետորեն արժևորելու փաստը:Այդ հարցում անփոխարինելի է կրթօջախների դերը: Ուստի սովորողին ուսումնասիրելիս ուսուցիչներն ուշադրություն են դարձնում դասարանում դրսևորած վարքին ու կարգապահությանը:Սրանցով է պայամանավորված սովորողների ունեցած ընդունակությունների բացահայտումն ու զարգացումը և իհարկե նաև կարողունակությունների աստիճանական կատարելագործումը: Հենց այս հարցերում է, որ պետք է պահպանել ուսուցիչ-ծնող սերտ կապը, որպեսզի սովորողը հասնի ուսումնական առաջադիմության առավելագույնին:

Ծնողական ժողովների կարևորությունը սովորողների կրթության ու դաստիարակության համատեքստում

Ծնողական ժողովներն անցկացվում են ուսումնական հաստատության նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան: Հանդիպում անցկացնելու համար անհրաժեշտ է բարենպաստ մթնոլորտ ստեղծել: Ծնողական ժողովների կառուցվածքը տարբեր է: Իհարկե, շատ կարևոր է թեմատիկ մանկավարժական գիտելիքների փոխանցումը: Սա կարող է ներկայացվել տարբեր ձևերով՝ կարճ դասախոսություն, հաղորդագրություն: Հանդիպմանը կարող եք լուծել ուսումնական գործընթացի արդյունքների հետ կապված խնդիրներ: Իհարկե, լավ է, եթե կան օրինակներ դասի կամ խմբի կյանքից: Սա հատկապես հետաքրքիր և կարևոր է ծնողների համար:

Պետք է հեռանալ սովորողների կրթական գործունեության բացասական բնութագրումից կամ նկատողություն անել աշակերտին և նրա ծնողներին վատ աշխատանքի համար: Որպեսզի ապագայում ծնողները բացասական շփում չունենան: Ծնողներին պետք է ծանոթացնել դաստիարակչական աշխատանքի հիմնական ուղղություններին: Սա մշտական գործընթաց է, որը կախված է այսօրվա հասարակության պահանջներից և դասարանում կամ խմբում տիրող միջավայրից: Իհարկե, դուք կարող եք նաև անցկացնել ծնողների դասախոսություններ, գիտաժողովներ՝ փորձի փոխանակման համար, հարց ու պատասխանի երեկոներ, բանավեճեր ու մտորումներ կրթական խնդիրների շուրջ:

Ծնողների և ուսուցիչների միջև փոխգործակցության կոլեկտիվ ձևեր.

(Ծնողների ժողովներ, ծնողական դասախոսություններ, փորձի փոխանակման կոնֆերանսներ, հարցուպատասխանի երեկոներ, բանավեճեր և մտորումներ կրթական հիմնախնդիրների շուրջ, ծնողների հանդիպում ուսումնական հաստատության ղեկավարության և ուսուցիչների հետ, «Բաց օրեր», շնորհանդեսներ, վարպետության դասեր, թրեյնինգ և բիզնես. խաղեր, բանավոր

մանկավարժական ամսագրեր, ծնողների համար տեղեկատվական բրոշյուրներ, մանկավարժական հյուրասենյակ):

Ծնողների և ուսուցիչների միջև փոխգործակցության խմբային ձևեր.

(Փոխգործակցություն ծնողական հանձնաժողովի հետ, ստեղծագործական խմբերի հետ շփում, խմբային խորհրդատվություն, գործնական պարապմունքներ ծնողների համար մասնագետների մասնակցությամբ, հետաքրքրությունների ակումբ, ընտանեկան թերթերի և պաստառների թողարկումներ, համատեղ զբոսանքներ և էքսկուրսիաներ, ընտանեկան ժառանգության ցուցահանդես, կլոր սեղան. , ակումբներ և բաժիններ):

Հատկապես կարևոր ձև է ուսուցիչների փոխգործակցությունը ծնողական հանձնաժողովի հետ: Ծնողների ակտիվները ուսուցիչների աջակցությունն են: Ուսուցիչների գաղափարների ուղեցույցն ու օգնականն է:

Դա դասարանի կամ խմբի ակտիվն է, որը գրավում է ծնողներին և ուսանողներին տարբեր միջոցառումներ կազմակերպելու և խնդիրներ լուծելու համար: Նա իր վրա է վերցնում մրցույթների և արշավանքների կազմակերպումը: Դասարանում մթնոլորտը, ծնողների միջև փոխհարաբերությունները և մեծահասակների և երեխաների միջև հաղորդակցությունը կախված են նրանից, թե որքան լավ համակարգված և պատասխանատու է ծնողական հանձնաժողովը մոտենում իր գործունեությանը: Ծնողկոմիտեի օգուտները տարբեր խնդիրների լուծման գործում հսկայական են:

Ծնողների և ուսուցիչների միջև փոխգործակցության անհատական ձևեր.

(Զբոյց, տնային այցելություններ, անհատական հանձնարարություններ, նամակագրություն, հեռախոսազրույց):

սովորողները և նրանց ընտանիքները շատ տարբեր են, յուրաքանչյուր ընտանիք ունի իր խնդիրները, և դրանք շատ են: Այս առումով ուսուցիչների և ծնողների միջև փոխգործակցության անհատական ձևերն անհրաժեշտ և ամենաարդյունավետ են ընտանիքների հետ կապ հաստատելու համար: Ամենակարևորը, թերևս, զրույցներն

են, անհատական առաջադրանքների կատարումը, խնդիրների լուծումների համատեղ որոնումն ու նամակագրությունը:

Ծնողների հետ անհատական աշխատանքը ուսուցիչներից մեծ ջանքեր է պահանջում, բայց արդյունավետությունը, անշուշտ, ավելի մեծ է, քան դասարանի կամ խմբի հետ աշխատելը: Այս տեսակի աշխատանքը հանգեցնում է սովորողների առաջադիմության բարձրացմանը: Նրանք սովորելու ավելի մեծ ցանկություն ունեն, նրանց վարքագիծը բարելավվում է, ինքնագնահատականը լավ կերպով փոխվում է, և նրանք հաջողությամբ կատարում են տնային աշխատանքը: Այո, և հոգեբանական մթնոլորտը փոխվում է և՛ ընտանիքում, և՛ ուսումնական հաստատությունում: Իհարկե, այս ձևն ավելի հարմար է խնդրահարույց ընտանիքների և սովորողների հետ աշխատելու համար: Եվ նա դառնում է ավելի պահանջված ծնողների կողմից: Զրույց վարելիս շատ կարևոր է կապ գտնել ծնողների հետ, շահել նրանց վստահությունը, արթնացնել ցանկություն՝ կիսվելու ձեր մտքերով և խնդիրներով ուսուցչի հետ: Կան որակներ, որոնք հանգեցնում են հաջող համագործակցության՝ ուշադրություն, խորաթափանցություն, անկեղծություն, կարեկցանք, հարգանք, ըմբռնում: Ծնողների հետ շփվելիս պետք է զրույցը ձևավորել այնպես, որ ծնողները համոզված լինեն, որ գործ ունեն մասնագետների հետ, ովքեր սիրում և գիտեն ինչպես սովորեցնել և կրթել սովորողներին: Այստեղ մեծ կրթական հնարավորություններ կան: Այսօր տնային այցելությունները հետզհետե դառնում են անցյալում: Բայց հեռախոսային կապն իրականացվում է անընդհատ: Բացի այդ, հարմար ժամանակակից ձև է առցանց նամակագրությունը: Չնայած կան խնդիրներ, որոնց դժվարությունները ավելի լավ է քննարկել ծնողների հետ հանդիպելիս:

Չպետք է մոռանալ սովորողներին ուղղված շնորհակալագրերը, որոնք դրական հույզեր են առաջացնում՝ երախտագիտություն գործունեությանը մասնակցելու, ընկերներին օգնելու, նախաձեռնողականություն ցուցաբերելու, օլիմպիադաներին և մրցույթներին մասնակցելու և ուսումնական հաջողությունների համար:

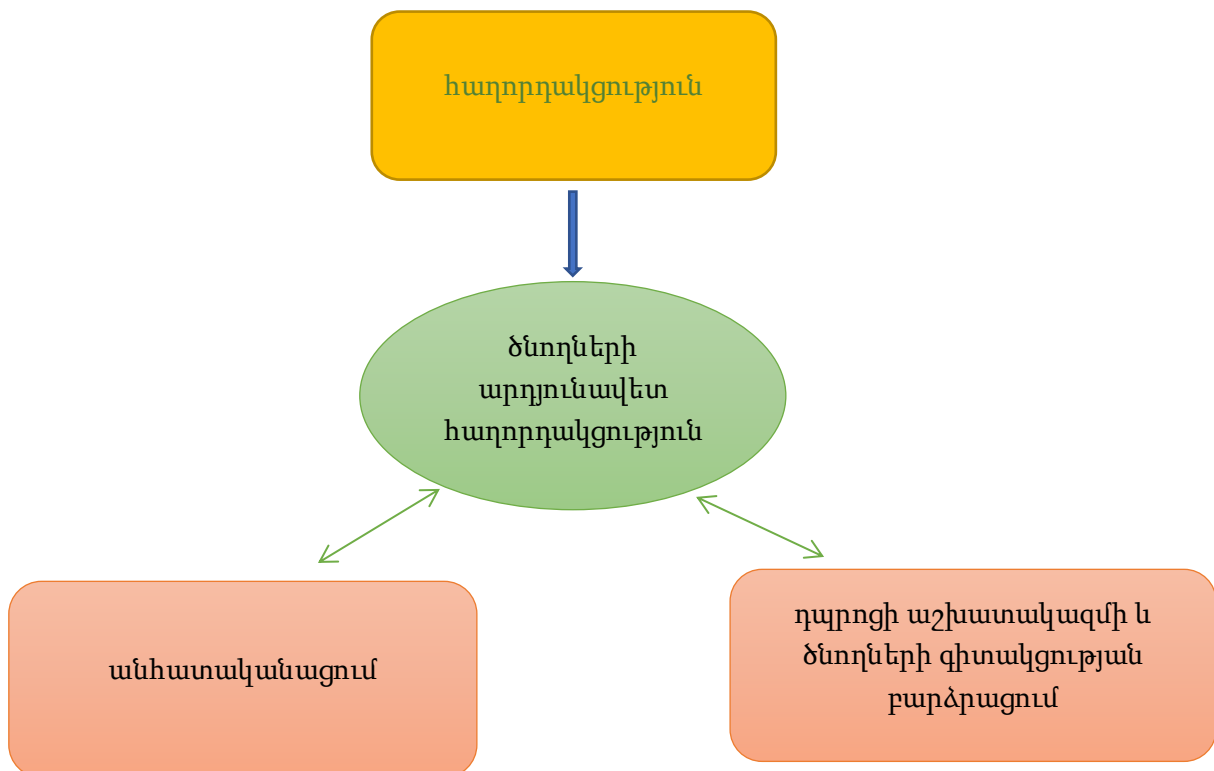
Այժմ արդիական են նաև տեղեկատվական նամակները՝ հաղորդագրություններ համատեղ միջոցառումների, ներկայացումների, ֆիլմերի, ճամփորդությունների, համատեղ ստեղծագործական առաջադրանքների կատարման վերաբերյալ: Իհարկե, այժմ բոլորը՝ և՛ ծնողները, և՛ ուսուցիչները, օգտվում են էլեկտրոնային փոստի հնարավորություններից: Յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում ուսուցիչներն ընտրում են ծնողների հետ փոխգործակցության տարբեր ձևեր և հաշվի են առնում նրանց կարիքներն ու առաջարկությունները:

Պետք է նշել, որ դպրոցի և ընտանիքի միջև մանկավարժական փոխգործակցության հաջողությունը մեծապես պայմանավորված է ուսուցչի ճիշտ ընտրված դիրքով, նրա հարաբերությունների ոճով և տոնով: Այս առումով կան որոշակի կանոններ.

- հաշվի առնել ծնողների անձնական շահերը.
- հետաքրքրված լինել ընտանիքում տիրող հուզական մթնոլորտով.
- կարողանալ հաղթել ծնողներին.
- անհատապես խոսել աշակերտի խնդիրների մասին.
- կարողանալ լսել և լսել ծնողներին.
- յուրաքանչյուր աշակերտի մեջ գտնել դրական հատկություններ և որակներ.
- իրականացնել համատեղ գործունեություն, քան պաշտպանել սեփական դիրքորոշումը.
- քննարկել խնդիրները, այլ ոչ թե ուսանողների անձնական որակները.
- խոսել պրոֆեսիոնալ լեզվով.

Հաղորդակցման բարելավում

Դպրոցի և ընտանիքի միջև երկկողմանի, կանոնավոր հաղորդակցումը երեխայի զարգացմանը նպաստող կարևոր գործոններից մեկն է: Արդյունավետ հաղորդակցման համար անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչը և ծնողը միմյանց հետ տեղեկություններ փոխանակեն: Մեծ մասամբ տեղեկության հաղորդման համար արդյունավետ միջոցներ են մշակված, օր. տեղեկագրեր, կայքէջեր և դպրոցի տեղեկատվական վահանակներ, որտեղ համապատասխան նյութեր/ուղերձներ են տեղադրվում: Հաճախ դպրոցներում մշակված են նմանատիպ մեխանիզմներ ծնողների ակտիվ հետադարձ կապի ապահովման նպատակով: Որոշ դպրոց ձգտում է ծնողների ներգրավվածությունը ծնողի աչքով քննարկել: Օր. կարելի է կազմակերպել ծնողական ժողովներ և սեմինարներ ոչ թե դպրոցում, այլ ինչ որ տեղ՝ հարևանությամբ, դպրոցի շատ աշակերտների բնակատեղին մոտ: Դպրոցից դուրս ժողովների անցկացումը կնպաստի ծնողների և դպրոցի միջև լարվածության վերացմանը:

Եզրակացություն

Ուսումնական հաստատության ուսուցիչների հիմնական նպատակն է մասնագիտորեն օգնել ընտանիքներին աշակերտների դաստիարակության գործում և ապահովել կրթական գործառույթների լիարժեք իրականացումը: Ուսումնական հաստատությունը կարևորագույն սոցիալական հաստատություններից է, որն ապահովում է ուսումնական գործընթացն ու իրական փոխգործակցությունը սովորողների, ծնողների և հասարակության միջև: Եվս մեկ անգամ ուզում եմ ընդգծել, որ երեխայի շահերից բխող ծնողների և ուսուցիչների գործունեությունը կարող է հաջողվել միայն այն դեպքում, եթե նրանք դառնան դաշնակիցներ: Ուսուցիչների համար կարևոր է գործընկերային հարաբերություններ հաստատել յուրաքանչյուր աշակերտի ընտանիքի հետ, ստեղծել փոխադարձ աջակցության մթնոլորտ և շահերի համայնք՝ առանց որևէ մեկի շահերը ոտնահարելու և միավորել ուժերը՝ ավելի լավ արդյունքների հասնելու համար: Ծնողների և ուսուցիչների միություն ստեղծելու գործում կարևոր դերն, իհարկե, ուսուցիչներինն է: Կարևոր է հիշել, որ և՛ ուսուցիչների, և՛ ծնողների գործունեությունն ուղղված է սովորողներին սոցիալականացնելուն մի հասարակության մեջ, որտեղ նրանք կապրեն ինքնուրույն:

**Միայն ուսումնական հաստատությունում կրթություն
ստացած երեխան անկիրթ երեխա է:**

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մախչանյան Հ. , Երևան 1981թ
2. Յու.Ա. Ամիրջանյան, Ա.Ս. Սահակյան, 2005թ
3. Ռուզաննա Մուրադյան <> մեթոդական ձեռնարկ, Երևան 2007 թ
4. Վ.Ա Սուխովինսկի <<Ծնողական մանկավարժություն>>, 2016 թ
5. Հոդված «Ուսուցիչների և ծնողների միջև փոխգործակցության ձևերն ու մեթոդները»
6. http://kargiskola.ge/parent/pdf/PE_GUIDE_Armenian.pdf